

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Ném tagok egész évre 2 frittal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ címzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

„Kis hirdetések“-ben minden szó 2 kr., egyleti tagoknak 1 kr, lakcimmal minden közlés után még 30 kr.

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Aron, Báró Jósika Sámuel, Szabó Sámuel, Vörös Sándor
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

Tartalom: Havi emlékeztető: october. — Szarvasmarháink a kolozsvári tenyészállatkiallításán. X. — Szelőztessük a pinczét. — Állategészségügyi szemleut. — Meddig maradjon a veres bor a törkölyön? — A fák növesérő. — A méhser készítése. — Zab etetés szecsckával. — A gyümölcsmagvak rétegezése. — A fiatal here lelegeltetése. — A főlgymakk káros a szarvasmarhának. — Lágymagu gyümölcsfák magvainak csirázása. — A szőlőszeti vándortanár működése. — Eke- és szántás-verseny Csik-Szeredán. — Tejgazdasági vizsga. — Megyei gazd. egyletek működése: Csikmegyei egylet vál. ülése. — Meghívó a kis-küküllői egylet közgyűlésére. — Állami lóárverés. — Piaczi árák. — Hirdetések.

Havi emlékeztető.

Oktober.

Ház és udvar körüli teendők, leginkább a tisztaság fenntartására szorítkoznak; a lakhelyek kívül-belül kimeszeltetnek.

Kazlak, boglyák tetője élesre fedve tartandó.

Vetőmag rostálása és elvetés előtti csávázása (páczolása) főgondjaink egyike.

Kamara, pincze szellőztetik. Száraz homokról jidejében gondoskodunk.

Szecska- és répavágót használható állapotba helyezzük.

A téli lisztszükséglet e hónapban beszerzendő, nehogy a rossz utakon állatainkat kinezdük vagy a vizimalmok elfagyása miatt szükségét szenvedjünk.

Téli tüzelőről gondoskodunk, nehogy a hideg által meglepettessünk,

Cseplés, ha el nem végeztetett, teljes erővel folytatandó.

Szántóföld. Szántás, vetés az összes ígás és kézi erőt foglalkoztassa. A gazda ez időben ne ismerjen fáradságot, hanem fogjon hozzá testtel-lelekkel, mert ha idejében czélszerűen elmivelt talajba vet és ha az időszaki viszonyok csak némileg kedveznek, jó termést várhat.

A vetőmagnak kékkő, sósvíz és kevés oltatlan mésszel való páczolását üszög ellen, el ne mulassza. A sorvetővel vetés előnyösebb ugyan, de ha nem rendelkezünk elegendő erővel, bizonyosan czélszerűbb ügyes emberrel vettetni, mint lassan munkálkodva megkésni.

Burgonya és répa felszedetik, vermekbe vagy kazlakba

rakjuk, de teljes beföldelés előtt száradni, gőzölgöni engedjük, az által a rothadást korlátozzuk.

Törökbuszatérés bevégezendő, a csős törökbusza kasba (góréba) vagy szellős padlásokra halmoztatik, de betakarítás előtt minden éretlen nyers csövet külön választunk. A törökbuszaszár földszint levágandó és kúpokba rakandó.

Haricska (hajdina) és késői paszuly betakarítását be kell végezni. A törökbusza között termelt töknek fagymentes helyet választunk.

Vetés végeztével az őszi szántás vagy trágyahordás megkezdhető.

A káposztát levágjuk, a házi szükséglet megtartván, a felesleg pénzzé tehető.

Rétek és kaszálók legeltetését csak száraz időben engedjük meg, nem különben főgondjaink közé tartozik, hogy minden szekér és kocszi réteinkről kizárassék. Ha réteink trágyázásához elegendő ganéjjal nem rendelkezünk, hordjuk oda és terítsük el a burgonyaszárát és jó eredmény fog mutatkozni. Kora tavaszkor az elterített burgonyaszár összegereblyélve elszállíttatik.

Elévült luczernás, baltaczimes vagy kaszáló feltörendő.

Állattenyésztés. A gulyabeli marha száraz időben a réteket és letarolt törökbusza földet járja.

A ménesbéli lovak már éjjelre kevés szalmát kapnak és később bocsátatnak ki, nehogy deres füvet egyenek.

Az elválasztott csikók zabot, jó szénát esznek és istállóban állott vizet isznak. Jártatásuk el ne mulasztassék.

A meddő sertések a répa- és burgonyaföldön turkálnak; a koczák a törökbusza tarlót járkák, felbongézik az elhullott szemét.

A juhok üzetése folytonosan tart, mi végett a kosok abrakadagban részesülnek.

Vetés végeztével a kivénült ökrök hizóra állíttatnak, a négy éves tinók pedig leköve járomba szoktatandók.

A hizó sertések törökbuszával élelmeztetnek, de minden cefetékpor pontosan kimért mennyiséggel; só és friss víz sohasé hiányozzék.

Szőlő. A mennyiben csak lehet e hó vége előtt ne szüreteljünk, ha kevesebbet is szürünk, de értékebbet. Esős időben szedni nem kell, ugy szintén korán reggel sem, míg az idő ki nem melegszik és a harmat fel nem szárad. Az éretlen, hibás és

rothadt gerezdek gondosan eltávolítandók, mert egy ily gerezd elrontja s z á z gerezdek kitünőségét.

A lábbal való taposásról le kell mondani és helyette a szőlőmorszólón szétzuzott malátát kádakban 12-24 órai állás és kevergetés után kisajtolni; némely szőlőfajt, mint p. o. a rulándert azonnal sajtolni kell. Vörös boroknál a zajos erjedés ahhoz való kádakban — a héján történik és csak ennek lefolyása után 10-20 nap mulva sajtolunk. A mustot kéneznizni nem kell, mert csak akadályozzuk erjedésében és savanyát szaporítunk. Kinek sok bora van és megteheti, építsen fűthető erjesztő helyiséget, hol a mustok 15-20° R. melegben végezhessek zajos erjedésüket, az így kiejedt bor, eszterdőkkel hamarabb érik és nem fog minduntalan utóerjedésbe átmenni.

Pincze. Pinczében az erjedést szemmel tartani, az erjedésnél fejlődő szénsavagztól óvakodni kell, ha a zajos erjedés megszűnt a hordókat feltöltögetjük, a pinczét tisztán kell tartani és szellőztetni. Minden szűretelő edényt a legnagyobb gondal megta- karítatunk és tisztán rakjuk el szellős és száraz színbe.

Gyümölcsös. Legelőbb teli gyümölcs szedésének most az ideje. Különös gondot kell fordítani arra, hogy a zsiros tapintatu almák (kálvilok), leszedésük után szellős helyre rakassanak, ellenben a száraz tapintatunk (renettek) leszedésük után zárt levegőjű helyiségbe rakassanak be, hogy a fonyadástól megmentessenek. A tavaszi ültetéshez szükséges gödrök ásását megkezdhetjük. A vén fák tisztogatását és az ágak ritkítását folytathatjuk, mert a gyümölcs leszedése után legjobban meg lehet ismerni a felesleges ágakat. A gyümölcsfák törzseinek (meszes víz, marha vér és hamu keverékből készült kenőccsel) bekenésére most van a legalkalmasabb idő. Neustria brumata ellen, hogy a fáktól távol tartunk, legjobb enygyűtüket kötni a fára. A fiatal fák törzsei a nyulak rágásai ellen bekötötnek. A gyümölcsfa trágyázására e hónap legalkalmasabb időszak.

Faiskola. A magvak elvetését e hónapban be kell végezni, de ha avval elkéstünk, a magvakat porond közé ládák- vagy cserepekbe kell tenni és azokat a földbe ásva tavaszig ott hagyni. Az augustusban szemzett vadonczok szemzései a kötelektől megszabadítandók. A saját használatra szolgáló és megrendelt fakat kiásatjuk, a megrendelteteket rendeltetési helyökre szállítatjuk, a saját használatra kiásottakat vagy azonnal elültetjük, vagy pedig használatukig földbe ásatjuk. A beoltott, de meg nem fogamzott vadonczok kipótólása kedvező időjárás mellett most is történhetik.

Konyhakert. Káposztaféléktől felszabadult földterületek felásandók és murok- és petrezselyemmel bevetendők. Teli salátát átültetni még lehet. Gyökeres vetemények, mint p. o. murok, petrezselyem, zeller, paszternák, baraboly, retek stb. kiásandók, mag- nak a legszebb példányokat kell kiválasztani és azokat pinczébe külön kell elrakni, a többi eladásra vagy saját szükségletre megtartottakat pedig vermek vagy pinczékbe kell elrakni. A vetemény-kiszedés a lehető legszárabb időben történjen. Teli káposzta, olasz káposzta, karfiol és karalabészedésnek most van ideje. A tétire szánt gyökereket kimélettel kell a földből kivenni és azokat pinczékben, porond közé kell elrakni, hogy egész télen a konyhára friss zöldséget adjanak. Tormakiásás, értékesítés és elrakásnak itt az ideje. Magvak való czékla- és répapéldányoknak a középszerűeket és épeket választjuk ki és azokat száraz helyen vermekben rakjuk el. A föld trágyázása és felásásának most az ideje, mert az őszi ásással sokkal könnyebben mivelhető és nagyobb hasznot hajtó földterületeket kapunk; továbbá az őszi felásásnak még azon nagy előnye is van, hogy azt tavasszal nem kell felásni, hanem csak egy gereblyézést adva bátran bevelhetjük. A melegágyak földjét hordassuk ki és rostáltassuk át; a trágyát pedig vagy a komposzt dombra vagy egyenesen ki a kortbe hordhatjuk.

Diszkert. Szükség esetében a gyepek még egyszer lekaszáltnak. Az évelő virágok elszáradt hajtásai levágandók. Egy pár nyári növény magva most érik, tehát azok leszedésére gondot kell fordítani. Georginák 10 centiméter magasra a föld felett levágandók, gyökerei kiásandók és száraz, meleg helyen elrakandók. Rózsák levelezésére és elfedésére e hónap a legcélszerűbb időszak. Az üvegházi növények most üvegházba, a nekik legmegfelelőbb helyre rakatnak.

Méhészet. Ha valamely mult havi teendőnk még befejezetlen lenne, iparkodjunk minél gyorsabban e hó közepéig végrehajtani, így el kell végezni az élelmezést, megnépesítést stb. A teledő helyet jó előre készítsük el, gondosan ügyelve, hogy különösen az egerek a helytől távol tartassanak. Még e hó elején méheink szétjárnak és gyűjtögetnek a mit lehet. Ekkor lépnek fel a darázsok is, melyek különösen a reggeli hűvös órákban — 3-4 fokú melegben — üzik rablásaikat méhesaládáinkban, a mikor akadály nélkül tehetik, mert a méhek a lépes mész alsó részéről, a hideg miatt éjjelre a kas felső részébe huzódnak. Ezért a röplyukat körül-belül 9 óráig elzárjuk; a darázsok elfogására a kasok elé lyukas pléhlemezzel fedett poharakat rakunk, a pléhfedőnek száját belül mézzel kenjük be, melynek szagára a fűrkésző darázsok betolakodnak és ki nem jöhetvén, a pohár fenekén lévő vízbe fuladnak. Mielőtt azonban reggel a méhkások röplyukait kinyitjuk, a darázsfogókat távolítsuk el, nehogy méheink is bele buvjanak.

Az ezen hóban átduolt — más köpüvel egyesített — kevés, de üde léppel bíró, azonban már nép nélkül maradt kások szellős helyre felaggatva kezeljük, a mi most annál könnyebben történhetik, mivel már a méhmoly nem garázdálkodik; rajzaskor azután az ilyen kásokba fogjuk a rajt, a mi rendkívüli előnnyel jár.

Ha a pótbókokban — alul rakott ládákban — csupán lépkészlet volna kimetszük és fölretesszük.

A méhészek legnagyobb része e hó végén méheit teli szállásra helyezi.

Erdészet. Főhasználat E hó végén kezdődik a vágatás. A magfák megelőzőleg kijelöltnak. Mellékhasználat. A makoltatás foly, a teli legeltetés megkezdődik. Erdőmivelés szempontjából mag gyűjtetik és ha azt azonnal el nem vetjük télire jól el kell helyezni. Erdővédelem, mint septem- berben, de most már fokozni kell az őrzést, miután a fatolvajlasi esetek is szaporodnak. Vadászat nyul és róklára nagyban üzetik, úgy szintén öz-sutára is.

Szarvasmarháink a kolozsvári tenyészállatkiállításon.

Mindenfelől elhangzott az elismerés a kolozsvári IV-ik tenyészállatkiállítás sikereiről — és sikereirért. A rendező-bizottság önfeláldozó buzgalma fényes elégtételt nyert a gazdalközönség kiváló érdeklődésében és viszont a kiállító közönségnek is nagyszerű alkalmat nyílt az összehasonlító tanulmányok megtételére.

A nagy állatcsoportból, mely kiállításunkon összehozatott és tanulmányok tétele végett rendelkezésünkre volt, mi csak egy részt óhajtunk megbeszélés alá venni, noha tapasztalatból tudjuk, hogy éppen ezen résznek a szakszerű bírálata, viszonyaink között igen nehéz. Alig hiané az ember, hogy a mig állattenyésztésünk egyik hatalmas ágát: a lótenyészést, nemcsak szakszerűen, de gyakran nagy fényüzéssel folytatjuk, — addig szar-

vasmarha tenyésztésünk sok helyen a legszükségesebb és legcsekélyebb gondozásban is alig részesül.

A mi lendület ezen a téren most tapasztalható, az csak az utóbbi évek szüleménye; mesterségesen keltett mozgalom, mely sokak által félre értetett és — mint sajnálattal látjuk — itt-ott hibás fejlődést, másutt pedig káros kinövéseket eredményezett.

A tulhajtott bikanevelés, az állattenyésztés legsarkalatosabb elveinek lábbaltiprása mellett, éppen nem tartható egészséges fejlődésnek; az üzletszerű bikanevelést pedig, — midőn a kissé hirtelre jutott tenyésztő minden szedett vett portékát a saját bélyege alá vesz, felnevel és mint saját tenyészanyagát adja piacra — határozottan káros kinövésként kell tekintenünk. Az első esetben, a céltudatos kiválasztás elmulasztása miatt sok selejtes példány jut az alapjában tiszta és becses anyag közé; a második esetben pedig, a mellett hogy a tenyésztő igen hamar hitelét veszti, tenyészanyaga is olyan össze-visszaságba jut, hogy még a főbb jellegekre vonatkozólag is „Darwin” legyen, a ki helyesen eligazodik.

Fájdalom, hogy ennek az összevisszaságnak a jelei már is — vagy mondjuk: még most is sok helyen és feltűnően mutatkoznak, úgy annyira, hogy az utóbbi kiállításból alig említhetünk egy pár nagyobb tenyésztőt, a ki nek tenyészetében az egyöntetű-alakulásokat és a közös vonást, mely a tenyésztett anyagnak egy jól meghatározható jellegét kell képezze — kifejldve láttuk volna.

Okszerű állattenyésztést üzni jól megválasztott tenyész-czél nélkül nem lehet.

Az első lépés tehát a tenyészczél; ezt követi a tenyészanyag gondos megválasztása, ezt pedig a szükséges kiselejtelés és végül a törzskönyvezés. Eme szabályok szigorú betartása és szakszerű keresztülvitele mellett érjük el leggyorsabban és legbiztosabban azon eredményt, melyet az állatkiállításokon bemutatni, — a mások által elért eredményekkel összehasonlítani — és a kiváló szaktekintélyek — valamint a nagy közönség által megbíráltatni szoktunk.

Ha mi jelenleg ilyen értelemben vennénk fel a fonalat, akkor szarvasmarha-kiállításunkkal igen röviden kellene végezniünk; de nem tehetjük ezt már csak azért sem, mert daczára annak a végzetes összevisszaságnak, a melyre fentebb már utaltunk, oly sok kiváló példányt láttunk hazai szarvasmarháink között elszórtan kiállítva, hogy vétek lenne azoktól kiváló figyelmünket elvonnunk.

Jól tudjuk, hogy a mi szarvasmarha fajtánk páratlan a maga nemében és tulajdonainál fogva, a mi sajátos gazdasági, — égjaji- és talajfekvési viszonyaink mellett, nekünk pótolhatlan értéket képvisel; ezt a fajtát elhanyagolnunk, vagy kicsinyelnünk egy pillanatig sem szabad, sőt ellenkezőleg igyekeznünk kell azt még anyagi áldozatok árán is javítani, a testalakulásoknál meglevő hibákat szakszerű kezelés és gondos tenyésztés által ki-küszöbölni, hogy eredeti tulajdonságait — az erő és hustermelést — hatványozottabban produkálhassa. Igyekeznünk kell ezen tulajdonságokat a kezelésünk alá vett és tenyésztésre szánt törzsgulyáknál annyira kifejleszteni, hogy azok fokozottabb mértékben fajtatulajdonná válva, annál biztosabban átörökítke-

tők legyenek és a tenyésztésünk tárgyát képező törzsnak, a látható külső testalakulásokkal együtt, mintegy fő és elmaradhatlan jellegét képezzék.

Nálunk a mint manapság a hazai szarvasmarha-tenyésztés áll, egyelőre csakis ezek képezhetik a főczélt; tovább menni most, nemcsak hogy káros lenne, de lehetetlen is, mert csak az okszerű beltenyésztés útján kifejthető tulajdonok konsolidálása után vehetünk szemet más mellékes czélokra, melyek azonban már gazdasági üzletvitelünk megváltoztatását is feltételezik; így nem volna tanácsos abban a reményben ringatózni, hogy a ma alkalmazott kezelés mellett — p. o. egy Shorthorn, vagy bármely más keresztezés, mely a gyorsabb fejlődést, a test tömegének növekedését; avagy nagyobb tehozamot czélozna, — eredményesen lenne keresztül vihető. Ha ilyesmit vérkeverés vagy keresztezés útján elérni óhajtanánk, számot kellene vetni takarmányozási rendszerünkkel, melyre ma — mint a tapasztalás mutatja — oly kevés sulyt fektetünk, hogy a mi kevés igényű hazai fajtánk is, a legtöbb esetben ennek köszöni elmaradottságát és lassu fejlődését. Számos példa mutatja azt is, hogy nem elég a jó tejelő vagy gyorsan fejlődő nyugoti fajtát egyszerűen importálni, hanem azt igényei szerint etetnünk is kell, mert különben, mint azt nálunk sok helyen látjuk, minden jó tulajdonsága a bőre alá szárad.

Ezeket szükségesnek véltem előre elmondani, mintegy indokolásul annak, hogy én hazai fajtánk bírálásánál, a lehető correct testalakulások mellett, a fejlődés fokát és az egyes tenyésztők által kiállított csoportban a konformitást is szigoruan veszem. Nem tartom elegendőnek a nagyobb tenyésztő részéről, hogy tenyészetéből 6—10 darabból álló csoportban 2—3 darab jól sikerült példányt bemutat, míg a többi, részben a közép vonalra, — részben pedig ezen alul is sülyed.

Felemlitem még, hogy szorosabb értelemben vett gulyabefi kiállításunk nem volt, de azért birtokosaink közül többen igen szép csoportot mutattak be; az ilyen csoportok bírálásánál sajnosan nélkülöztük a bemutatott tenyészalapot alapításának rövid történetét, valamint a létszám- és a tenyész irány felemlítését.

Megkezdve szemlélnket, első sorban is a három évesen felüli bikákról szólnak.

Ennél a csoportnál négy kiállító vett részt: P. Horváth Kálmán ur három darabot állított ki; 1-ső szám alá vett bikája derék állat volt; szépen alkotott jellegzetes feje, kissé tulzsiros nyaka, a hosszú és jól izmolt vállak közt levő öblös mellkassal, a jól alkotott s szét álló vétagokkal nagyon imponált; azonban költése egy kissé gyengének tünt fel és nagyon valószínű, hogy e miatt volt kénytelen az elsőséget átengedni a Seethal Ferencz öreg bikájának. Horváth ur második számú bikája már jóval mögötte maradt az elsőnek, míg a 3-ik számú, ép úgy mint a Seethal ur 5-se, nyomába sem jöhetett az előbbieknak. A mi a testalakulásokat illeti, — ha ítéletünk nem csal — a Gróf Teleki Károly ur 6-os számú bikája semmivel sem állott hátrább, mint az első és második aranydíjak nyerői, de a fejlődése határozottan gyengébb volt, mit valószínűleg annak a hiányos telletetésnek lehet betudni, melyben nálunk minden állat — még a növendék tenyészmarha is — részesülni szokott.

Ha ennél a csoportnál a tenyésztés szempontjából levonjuk a következtetést, azt találjuk, hogy a kiállított hat bika közül három a testalakulásokat illetőleg közel megegyez és keveset enged egymásnak, míg a fejlődés tekintetében nagy különbsétek vannak. Feltűnő az is, hogy az egy tenyésztetből kiállított 2, illetve 3 bika, sok tekintetben egymástól messze eső alakulásokat mutat. Miként várható aztán, hogy ilyen apák után az utódok egyenlők legyenek?

Tovább meue csak a kiválóbb csoportokról emlékezhetünk meg, mivel olyan csoportokat, melyeknél minden darab más más alakulást mutat, eredményesen bírni csak egyenkint lehetne.

A 2—3 éves bikák osztályánál, P. Horváth Kálmán 9 darabot mutatott be; ez volt a legnagyobb csoport ebben az osztályban és az állattenyésztés művészetének sikerei ennél tűnhettek volna leginkább elő; azonban sem a testalakulások minősége, sem pedig a fejlődés foka nem állt ott, hogy igényt tarthatott volna a szakértők teljes elismerésére és ha rá gondolunk, hogy csakis a katalógusból lehetett megtudni, hogy ezek az állatok egy istállóban növekedtek, kívánni valónk csak fokozódik. Sokkal jobban tetszetek és határozottan többet is érnek az 1—2 évesek osztályában bemutatott bikaborjak; ezeken már a tenyésztés üdvös befolyása határozottan meglátszott; közös jellegük szépen előtérbe lép és tagadhatatlan, hogy az 51-es számú borju jól kiérdemelte a 3-ik arany díjat. Mindezeknél jóval többet mutatott és ígért a kiállított 8 tehén és 2 üsző. Az 5-ik alosztály első aranydíját ennek a csoportnak 104-es számú tehene vitte el, míg vele együtt 3 darab külön dicsérő oklevéllel jutalmaztatott; ezeken meglátszik a szakszerű kiválasztás és a gondos kezelés maradandó nyoma s mint alapananyag kiváló figyelmet érdemelnek.

A 2—3 éves bikák között Báro Wesselényi Béla ur mutatott még együtt három darabot; a többi kiállító ebbe az osztályba csak egy-egy darabot adott. Nem csak ez a három, de az 1—2 éves bikák között felállított öt borju, szintén nagy figyelmet keltett. Sajnáljuk, hogy egy pár tehenet nem láthattunk a zsidói gulyából, mert úgy, ha nem is jobban, de mindenesetre biztosabban tájékozhattuk volna magunkat nézetünk iránt. Az anyag kitünősége ebben a gulyában régtől ismeretes és a most bemutatott bikák is egytől-egyig jellegzetes állatok, de ránk még sem gyakorolták azt a benyomást, a mit óhajtottunk. Volna egy pár megjegyzésünk a testalakulásokra is, de ezt most elhagyjuk, csak annyit említenk, hogy a 1 1/2 éves bikaborjuk meglepően gyengén fejlődtek; nem is merjük elgondolni, hogy milyenek lehettek azok a tavaszon, ha az egész nyár nem tudta egy kissé tömöttebbé tenni őket.

Az 1—2 évesek osztályában láttunk Báro Bánffy Ádám ur válaszüti birtokáról 6 darab 1 éves bikaborjut. Láttunk aztán még ugyancsak innen 2 drb 2 1/2 éves üszőt; ezek egyike az első arany díjat; másika pedig dicsérő oklevelet kapott; a bikaborjuk azonban jóval mögötte maradtak a kívánalomnak; igazán sajnátságos, hogy nálunk a növendék állatoknál majdnem általános fejletlenség, sokszor a legszebb és legjobb testalkattal találkozunk, de csak úgy miniatúr kiadásban; a mit már csak

azért sem tudok megérteni, mert a testi anyag növelése és a fejlődésnek lehetőségig való gyorsítása, az állat értékét közvetlenül tokozza s így magát a forgó tőkét növeli. Bár ez minden gazdának érdekében áll és hasznosságát kétségbe vonni senki sem fogja, de épen így a gyakorlat terén keresztülvinni — senki sem törekszik.

Ugyan ebben az osztályban Báro Bornemisza András ur abafajai birtokáról 7 drb másfél évest- és Gróf Wass Albert ur mező-záhi birtokáról 6 drb 1—2 év közötti bika borjut láttunk. Az előbbieket itt-ott meglehetősen jó alakulással, gyenge fejlődés mellett is elég tömöttek; az utóbbiak durvább csontuak, valamivel jobban fejlődtek.

Ha a gróf ur teheneit megtekintjük és az istállójából eddig forgalomba jött anyagot ismerjük, kénytelenek vagyunk bevallani, hogy a bemutatott bika csoport ezuttal messze elmaradt a tehentől. A szakszerű kiválasztás mellett nagyobb mérvű herelés kétségkívül helyre fogja állítani a kedvező arányt....

Mielőtt e csoportokat elhagynám, meg kell még említenem a Barcsay Domokos ur bemutatott tenyészanyagát, mely ha számával nem imponált is, de az a sajátos vaskos termet, melylyel állatai bírnak ritkítja páriját. Jó közép nagyság, rövid, formás és jól körvonalozott fej, erőteljes jól lebonyelt nyak, kifogástalan hátvonal és jó kötés jellemzi őket; váll, dongásság és a végtagok mintaszerűek; szóval igen tetszetős és figyelemre méltó állatok. A gulya létszámát nem ismerjük, de ha ilyen állatokból áll, mint a bemutatottak voltak, óhajtjuk, hogy minél nagyobb legyen.

Kisebb birtoku kiállítóink közül első helyen kell említenem Bede Károly urat Kutysfalváról. Három darab 1 1/4 éves bikát, két drb 2 éves üszőt, két borjas- és 1 borjunélküli tehenet mutatott be. Bikái mezőhegyesi apától valók és gyönyörűen fejlődtek; különösen kivált a 40-es számú, mely az első aranydíjat kapta. Tehenei szintén beváltak a kiállítás értékesebb anyagai közé s egyik borjas tehene a harmadik aranydíjat nyerte.

Épen így kitűnt P. Olgyai Károly ur 3 darabból álló kiállítása, melyek közül egy 10 éves borjas tehén és egy 2 1/2 éves szürke bika, egy-egy első aranydíjat vitt el.

Méltán felemlithetnénk még itt többeket, de mert az állatok bemutatott példányok, a magyar-erdélyi marhát a már megemlítettéknél kiválóbban nem képviselték, sem pedig újabb tulajdonságokat nem tüntettek fel, minden megjegyzés csak ismétlése lenne a már elmondottaknak.

Ezen rövid szemle után, ha elfogulatlanul vesszük a látottakat, arra az eredményre jutunk, hogy a kiállításon bemutatott erdélyi magyar marha alapjában kitűnő a n y a g, az átörökíthető testi hibáktól legtöbbször mentes és ha jól tartjuk, kellően gondozzuk: szépen és jól fejlődik. Tehenei és növendék üszői nagyrészt kifogástalanok és csak az a baj, hogy mindezen előnyüket a gondos szettektetés és az okszerű takarmányozás segítségével kihasználni nem törekszünk.

Az i d e g e n f a j t á k — főleg pedig a tiszta nyugoti fajták igen gyengén voltak képviselve. A közel vidéken, a honnan a kiállításon látott szarvasmarhák nagy része össze jött,

alig van egy pár uradalom, a hol tiszta vérben tarka-marhát tenyésztene és — legalább a látottak után ítélve — erre nem is törekszenek.

Bizonyos rendszert e tekintetben senkire sem lehet erőszakolni, de egy kisé még is furcsának tetszik, hogy Kolozsvár közelében — a hol a tej értékesítésére sokkal jobbak a viszonyok, mint Budapesten, — a jól tejelő nyugoti fajták tért hódítani nem tudnak.

Lehet, hogy mi csalódunk, midőn ennek az okát az etetés körül divatozó állapotokra vezetjük vissza, de azért kimondjuk, — mert itt hibázni el a dolgot, nálunk már olyan általános dollás, hogy nem lehet eléggé hangsúlyozni — ezt az egy szót: „*etessünk*“. Etessünk a kitűzött termelési iránynak- és a termelés fokának követelményei szerint; ha ezt tesszük, nem lesz a tarka marhára panasz, mert bizonyos vagyok benne, hogy a mi szénánktól és abrakunktól ép oly bőven fog az tejelni, mint eredeti hazájában.

Kiállításunkon a tiszta nyugoti fajták közül legjobban volt képviselve a pinzgau-i. A bikák között első helyen állt a Gróf Teleki Miksa örökösök 6 darabból álló csoportja, melyek közül a 13-as számú az első aranydíjat kapta. Kár, hogy a katalogusban nem volt megemlítve az importálás ideje, akkor legalább tudnánk, hogy hányadik generációval állunk szemben és utána néznénk, hogy van-e haladás? vagy ellenkezőleg hanyatlott-e a törzs?

Ezekon kívül Nagy-Szebenből láttunk még három tiszta pinzgau-i bikát, melyek közül a Schobel és Brote uraké alig engedett valamit a fentieknek.

Meg kell még ebből az osztályból említenem Pápai Sámuel tiszta fajta berni bikáját. A kiállításon egyedül volt, de tudtommal az egész közel vidéken egyedül képviseli a tiszta berni fajtát. Szépen fejlett fiatal állat, mely kellően kihasználva vidékünkön sok hasznosat tehetne.

A tehének és üszök csoportjában szintén a Gróf Teleki Miksa örökösök 8 drb pinzgau-i tehene és a kolozs-monostori m. k. gazdasági tanintézet versenyen kívüli 4 drb pinzgau-i üszője állott első helyen. Szép volt a Schobel Mihály 32-es számú pinzgau-i tehene, melyet a bíráló bizottság az első aranydíjjal tüntetett ki. Ugy látszik Schobel ur igen gondos tenyésztő és felettebb jól etet.

Pápai Sámuel berni üszőjén és tehenein nagyon meglát-szott a kellő tartás hiánya, pedig ezt az anyagot gondosan tartva nagyon kedvelté lehetne tenni, sőt bizonyára hasznot hozóvá is válna ennek a tenyésztése, ha kellő kitartással és megfelelő ismeretekkel üzetnék.

A Sigmund testvérek által kiállított kuhlandi és berni keresztezések, mint haszon egyének kiváló figyelmet érdemelnek a mi vidékünkön és ámbár mi az ilyenféle keresztezéseknek nagy barátjai nem vagyunk, mindamellett ezt az aklimatizált nyugoti törzset becsüljük. Fejlődése elég gyors, test nagysága pedig jól kiállja a versenyt a tiszta fajtákkal; ha még aztán ezzel az évi tejhozam is arányban áll, ugy részemről, mint gazda, a ki első sorban is kevés rizikóval biztos hasznot akar, szívesen nyulnék ezután az anyag után.

A nyugoti marha eme három tulajdonságát: — gyors fejlődés, nagy testi tömeg és bő tejelés — keresi a gazda, a két előbbire még is leli a magyarázatot a kiállításokon, de a harmadikra nem kaphat megbízható adatot. Ezen segítenünk kell, még pedig első sorban az által, hogy a fejős tehének, — főleg pedig a nagyobb tehenészetek tulajdonosai, a kiállításra való bejelentésnél az évi tejhozam mennyiségét egyszerűen bemondják, hogy az a katalogusban feltüntethető legyen.

A bivaly-osztály bámulatosan gyenge volt; az 1884-ben tartott III-ik tenyészállatkiállításon még összejejt 22 db, de most már csak 12 drbot láttunk. A minőség sem felelt meg a kívánalmaknak, ugyannyira, hogy a bikák osztályánál sem a 100 frankos aranydíj, sem a pénzdíj nem volt kiadható. Ez elég szomorú jelenség és arra mutat, hogy a közel vidéken nagyot hanyatlott a bivaly tenyésztés a mit po-dig elhanyagolnunk legalább is nem tanácsos.

Ez a kevés igényű falánk állat, gazdag tápértékű tejjel és bámulatos erejével, sok jó szolgálatot tett már az erdélyi gazdának; ezek után ha a tenyésztésére több gondot fordítunk és nála a részünkre hasznot hozó tulajdonságokat ezen az uton fejlesztjük — az eredmény bizonyára örvendetes lesz.

X.

Szellőztessük a pinczét!

Nyáron, az általános vélemény szerint egészen mást kívánunk pinczénktől, mint télen: azt mondjuk ugyanis, hogy nyáron legyen a pincze jó hűvös, télen pedig jó meleg. És ha valaki dicsérettel emlékszik meg pinczéjéről, akkor így szól: „hideg pinczém van“; ellenben télen azt mondja: „az én pinczém meleg.“

Az ily módon támasztott igényekből az következik, hogy télen nagyon is szeretjük a pinczehelyiségnek szelelő lyukait és bejárásait elzárni, nehogy valamiképen a levegő bejuthasson; sőt akárhány helyen a tél folyamán sohasem, vagy csak nagy ritkán távolítják el szellőztetés céljából azon szalma vagy trágya váncosokat, melyekkel a pincze folyosókat elrekesztették.

A pincze emberi és állati tápszerek eltartására szolgál; itt rakjuk el az italokat, gyümölcsöt, főzeléket, pityókát stb. És valjon miért helyezük e tápszereket a pinczébe? azért, hogy jó sokáig tartósak legyenek és azért, hogy az ellenségek, melyek ezen anyagokat megtámadni szokták, lehetőleg távol maradjanak. Ezen ellenségek: a hideg, a meleg, penészgombák, rothadás és korhadás.

Ezen öt ellenség közül az első: a hideg egymagára áll, míg a többi négy sógorságban van és többnyire együttesen lép fel. És ha azon kárt, melyet pinczénkben a hideg okoz, összehasonlítjuk azzal, melyet a többi ellenség idéz elő, akkor előbbit az utóbbihoz hasonlítva, ez szerfelett csekélynek fog mutatkozni. Mert bizony ritkán fordul elő télen át, hogy azt mondjuk: „ma éjszaka a hideg pinczémbe kárt tett.“ Hiszen ez csak ott fordulhat elő, hol a téli hideg feltűnő szigorú és a pinczenyílások elzárási módja rossz.

Evvel szemben aztán hányszor halljuk az ellenkező panaszokat: „pinczémben a bor (vagy ser) nem igen akar elállani“; — „a pityóka, alma, répa gyorsan és erősen rothad“; — „a hordó és más faedény a pinczében erősen dagad és penészedik“; — és több efféle, úgy szólván mindennapi fohászkodást! A legtöbb esetben a panasz oka nem a pincze fekvésében vagy építési szerkezetében rejlik, hanem egyenesen abban, hogy ott tulságosan nagy meleg uralkodik.

A pincze tulságos melegének egyik következménye, hogy a szeszes folyadék nem jut kellő nyugalomra, hogy az őszi megkezdődött erjedés folytatást nyer és — habár csekély fokban is — a közöséges erjedés ezetes erjedésbe megy át, a mi az italok megsavanyodását idézi elő. A tulságos melegnek további következménye, hogy az ilyen pinczében a penészgomba vigan és buján tenyész. A penészedést fehér, fonálszerű, gombának nevezett növények okozzák, melyek nyirkos tápszereken mindenféle képződnek. Minél nagyobb a meleg, annál tömegesebben lépnek fel, mert diszlésükhez, mint minden növénynek, melegre van szükségük. Ily gomba okozza a pityóka betegségét is és a ki erről meggyőződni kíván, vegyen a pinczében egy beteg gumót a kezébe és meg fogja látni, hogy kis, fehér pontok mutatkoznak a felszínen, melyek nem egyebek, mint a leirt gombák. Például 1873-ban október és november jóval melegebb volt, mint 1874-ben. Es mi történt? A pityóka betegsége 1873 ősszel a pinczében sokkalta inkább pusztított mint 1874-ben.

Ha tehát a pincze helyiségeit jó melegen tartjuk, evvel csakis a penészgombáknak teszünk nagy szivességet, tápszereinknek pedig tetemes kárt okozunk. És mégis vannak gazdák, kiknek ősszel a hűvös éjjeleken nincs sietőbb dolguk, mint nagy hamar a pincze nyílásokat elzárni, hogy jó meleg legyen a pincze s nehogy a napközben behatolt meleg levegő eltávozhasson és a hűvösebbnek, jobbnak helyet adhasson.

Mert ha a pinczenyílások el vannak zárva, akkor a lég-huzam megszűnik, egészséges levegő beáramlásáról szó sem lehet, hanem dohos, rosz, nyirkos légkör támad, mely a penészgombával szövetségben álló rothadást és korhadást lényegesen előmozdítja. E jelenséget nem csak tápszereinken észlelhetjük; — mutatja ezt a pinczében levő hordó és más faedény is, mely gyakran egészen megdagad és penésszel van bevonva.

A télen át tulmelegen tartott pincze különféle féregnek és rovarnak is kedvelt menedékhelyétül szolgál. Minél melegebb a helyiség, annál jobban érzi magát az efféle állat és annál többet fogunk belőle áttelelni.

Mindezekből folyólag néhány rövid szabályt állítunk fel, mely a pinczék téli kezelésére vonatkozik.

A pinczenyílásokat ősszel addig tartjuk nyitva, a meddig csak lehet és előbb el sem zárjuk, míg a hőmérsék néhány fokkal a fagypontra alá le nem száll.

Ha a pincze mélyen fekszik a föld alatt, a hidegfokok még emelkedhetnek, mielőtt az említett óvatossági rendszabály szükségessé válik.

Ha hideg szél éri valamely oldalról a pinczét, vagy pin-

czenyilásokat, — például északi vagy keleti szél, — akkor a pincze ezen oldal felől elzárandó, a szemközti oldalon azonban nyitva hagyandó.

Ha a tél folyamán enyhe napok, vagy csekély hideggel járó idő áll be, akkor a pinczenyílások ezalatt kinyitandók, hogy friss, hűvös, tiszta levegő juthasson be, a nyirkos, dohos, rosz levegő pedig eltávozhassék.

Azon alapelv, mely nyáron döntő: „minél hűvösebb a pincze, annál jobb,“ — télen is érvényes; mert a tápszerek csak akkor fognak a hidegtől szenvedni, ha a hőmérsék magában a pinczében a fagypontra alá száll le. —

Állategészségügyi szemleut.

Az állategészség-rendőri ügyek vizsgálása végett közlebről egy országos bizottság járta be az erdélyi részeket.

Már eddig is örömmel győződünk meg, hogy közigazdasági és állategészség-rendőri ügyeink érdekében a megtett szemle-ut fényesen igazolja az elért és kilátásban levő eredményeket. A törvényhatóságok megértve a kor intő szavát, nem a gyakran szokásos burokratikus elvet követve, megfordítva a miniszteri leiratokat, ráírva „tudomás és ahhoz alkalmazkodás végett az alattas hivataloknak kiküldik“; hanem: személyesen a megye első tisztviselőjétől kezdve mindegyik igyekezik most már érvényt szerezni a kiküldött országos bizottság által nyert oktatás és megkeresés értelmében.

Első és nevezetes eset volt az nálunk, hogy a közigazdasági érdekeinket érintő veszélyeket s azoknak orvoslására nemzetközileg megszabott óvintézkedések szükségét édes hazánk jól felfogott érdekében élő szóval a kormány megértesse a végrehajtásra hivatott közegekkel. E végből történt az erdélyi és magyarországi részekben a szemleut, melynek célját még annak a konstatálása is képezte, hogy az állami állatorvosi intézmény mennyiben felel meg hivatásának és miként teljesítették az illető szakközegek hivatásukat.

A megyék és az önálló törvényhatósági joggal felruházott városok eleve értesítve lettek az országos bizottság megjelenésének napjáról és arra a bizottság a megye alispánja és a városok részéről a polgármester elnöke alatt egybegyűlt. Az országos bizottság megjelent és ennek országosan ismert, kiválóan kedvelt és művelt modoru elnöke Kísfaludi Liptay István miniszteri tanácsos a bizottság elnökének felkérése után megkezdette tartalomdús előadását.

Őszintén szólva a bizottság tagjának legnagyobb része, kik a törvényhatóság legtávolib vidékeiből is behivattak, kedvetlenül vették, hogy bizonyos szabályrendeletek magyarázata, az ügyek mikénti elintézése és a tett óvintézkedések végrehajtása felől való meggyőződés szerzése végett kellett befáradniok. De csak néhány perez alatt az előadattokból már arról győződtek meg, hogy mily számos és előttük ösmeretlen ügyek tárgyaltattak kormányunk részéről hazánk érdekében időszakonként a nemzetközi bizottságokban és mennyire jól felfogott érdekük kívánja, hogy a törvényhatóságok részéről közigazdasági és állategészség-rendőri ügyekben a lehető legszigorubb intézkedések mielőbb foganassintassanak.

Nemes hévvel, komoly, igen érthető és szakavatott ösmerettel fejtegette a miniszteri tanácsos nemzetközi kötelezettségeinket, az ebből reánk háramlott és bennünket ezután érhető állatkereskedelmi veszélyeket, a hazánkban esetleg felütő járványok tovaterjeszhetőségét és közgazdasági érdekeinkre a szabályok megtartásából eredhető igen számos előnyöket, valamint a hanyagságból származó anyagi károsodásokat. Hogy azonban ezek ne csak elhangozzanak, igyekezett a tényeket a már megtörtént és a napi események folyama alatt felmerülő csattanós példákkal igazolni.

A miniszteri tanácsosnak ezen előadásai mindenütt külön-külön majdnem három egész órát vettek igénybe és a bizottság minden tagja más fogalommal, a tárgyban szép ösmerettel s ügybuzgó lelkiismerettel hagyta el a megye és város termét.

Jellemzésül, hogy az ilyszerű kiváló egyének megjelenése és tapintatos eljárása mennyire kívánatos, bizonyítja az is, hogy midőn Tordáról a miniszteri tanácsos búcsút vett a megye szeretett főispánjától br. Kemény Györgytől, a főispán többek jelenlétében ezt mondta; „Mondja meg Méltóságod a miniszternek, hogy ne küldjön nekünk szabályrendeletet és ne tegyen, annyi intézkedéseket, hanem küldje le Méltóságodat minden 1—2 évben egyszer és jótállok, hogy sokkal megelégedettebb leend velünk a kormány.“

Hogy ily nyilatkozatok számos megyében történhettek, nagyon elhihetjük, mivel minket is több megyéből értesítettek a kedvező hatásról, a mire a min. tanácsos a hosszú évek során, mióta az állategészség-rendőri ügyeket oly tapintatosan és kiváló sikerrel vezette, különben is elég okot szolgáltatott.

Elősmernjük, hogy az 1874-évi t. cz. megalkotása a keleti marhavész elfojtása ügyében nagy eredmény, hogy azonban ez ne csak a törvényben foglaltassék, hanem az intenczióknak a foganatosítás által a keresztülvitelben érvény is szerzetett, ezt legnagyobb részben az ország a min. tanácsos kiváló ügybuzgó intézkedéseinek köszönheti. Hiszen most már csak is egyes marhavész esetek merülnek fel és a míg a vész ezelőtt évekig honolt hazánkban és pusztított, most alig 2—3 hó alatt elfojtatik. Igazolták ezt az 1877. és 1882. évi járványok, mikor is alig néhány megyére terjedt el a vész és rövid időtartam alatt: Háromszék-, Brassó-, Komárom- és Pozsonymegyére szorítva meg is szűnt, míg Ausztriában az utóbb említett évben, ugyanazon időben, jóval nagyobb területen uralgott és mennyivel hosszabb időtartamig.

Igy a megtartott szemlélet már két okból is nevezetes és hasznos volt! Mert egyfelől tudomást szereztünk magunknak szélesebb látókörű fogalmakat nyerve, nemzetközi állatkereskedésünk állapotáról, melyről ez ideig csak egyesek birtak fogalommal; — és másfelől legott intézkedések történtek marhartartó gazdáink érdekében a számos, nagyon is fontos ágen-dákon kívül: a marha-, ló-, sertés- és juhlevelek tárgyában. Az intézkedés egyöntetűleg állapított meg, mert eddig, a hány vásár, annyi eljárás volt; most elrendeltetett, hogy az eladásnál a kiállítás 5 és a hátiratolás 3 kr., az egészségi bizonylatot pedig minden marhalevel-jegyzőkönyvvezető hivatalból ingyen köteles rávezetni. Nemkülönböztetve a bélyegtelen marhalevelektől,

tekintet nélkül a benne megirt számra nézve a kiállítás 5 és a marhalevelért 1 kr. fizetendő. Minden vásárban ezen eljárás és fizetés rendeletileg kiragasztandó és a szabályok megtartása nélkül felül venni tilos; a helypénzvétel pedig ott, hol a marhalevelek kiadatnak és hátiratoltatnak, az ugynevezett czédulaháznál nem is szabad.

Ezeken kívül számos intézkedések megtörténtéről nyertünk felvilágosítást és örömmel adunk kifejezést azon óhajlásuknak, hogy a kormány ilyennemű intézkedései hazánkban mielőbb teljes és érdemleges végrehajtást nyerjenek, még pedig mindnyájunk megelégedésére. — K. K.

Meddig maradjon a vörös bor a törkölyön?

A vörös bort sokan sokkal tovább hagyják a törkölyön, mint kellene, mert azt hiszik, hogy annál erősebb és annál szebb színű lesz, minél tovább marad a törkölyön. Mi a célja a cefre erjesztésének? Nem más, mint hogy a szőlőszemek héjában levő festanyagból minél több menjen át a borba. A vörösbor festanyaga csak oly folyadékban oldható könnyen, a melyben valamely bizonyos mennyiségű alkohol is van; minél fogva a vörös bor csak akkor nyer határozott színt, midőn az erjedés már bizonyos fokot ért el, tehát bizonyos mennyiségű alkoholt tartalmaz. De ha a bort igen sokáig hagyjuk a törkölyön állni, ép az ellenkezőt érzük el, a mennyiben a bor színe piszkossá válik s a borban annyi cersav lesz, hogy izét igen kellemetlenné teszi. A vörös bort tehát csak addig kell a törkölyön hagyni, a míg az erjedés a fent említett fokot el nem éri, azaz addig, a míg a folyadék hőmérséke, mely bizonyos fokig emelkedett, ismét alá nem kezd szállni; mihelyt alászáll, ideje, hogy a bor a törkölyről lefejtessek. (Sz. b. g. 1.)

A fák növeséről.

Miért nem nőnek gyakran eléggé jól az ujonnan kiültetett fiatal fák? azt kérde a „Földmívelési Érdekeink“, mire a következő talpraesett választ adja: Gyakran tapasztaljuk, hogy elültetett fiatal fáink nem fejlődnek oly mértékben, a mint azt szeretnők, sőt jogosan reménylhetnők is. Ennek különféle okai lehetnek. Ha a fajtákat jól választottuk meg és a hely is megfelelő, akkor többnyire a helytelen ültetésben keresendő az ok. Gyakran egészséges, szépen nevelt és a szemnek is tetszetős fákat választunk, elfeledkezve azonban arról, hogy ezek oly faiskolából származnak, melynek éghajlata és talaja kedvezőbb mint a miénk. Minél nagyobb a két hely között a különbség a miénk hátrányára, annál nehezebben gyökerezik meg és fejlődik a fiatal fa. Legtöbben tudják ezt, de legtöbbször nem jut eszükbe. Sokszor az ültetés oly hibás módon történik, hogy csakugyan nagyon kedvezőknek kell lenni a viszonyoknak, ha a fa egyáltalán legyökerezik; sok fa pedig annak következtében, hogy ültetésénél a legegyszerűbb szabályokat se tartották meg, idő előtt tönkre megy, vagy igen sok fahajtást vagy túlságos sok termőhajtást nevel, sokszor be sem gyökerezik. Mindezekelőtt az ültetéshez már korábban készítsük elő a lyukakat és ezek, főleg a kötöttebb földben, legyenek jó nagyok. A kiállításnál a jó felső földréteget hányassuk balra, az alsó réteget

pedig jobbra, s azután az ültetésnél a jobb földet legalulra a gyökerekhez, tetejébe a kevésbé jót és legfelülre az egészen vad földet, mely ilyformán nem fog érintkezni a gyökerekkel és legfelül a trágyázás és megmuokálás folytán leghamarabb megéri. Ha a gyökerek vissza vannak metszve, ültetés előtt messük meg újra, azaz készítsünk friss vágási felületeket, kivéve ha már callusképződés állt volna be, a mit a metszési felületen keletkezett szemölcskékről könnyen felismerhetünk. Ha a gyökerek még nem volnának visszametszve, legyünk óvatosak és csakis a karógyökereket és a nagyon hosszú gyökereket messük vissza, ezeken is a metszési felületet lefelé készítve és simán; a finomabb hajsza és szívógyökereket hagyjuk érintetlenül: ezeket azután az ültetésnél terjesszük szét gondosan minden oldalra; ne ültessük a fát mélyebbre, mint a hogy állt, inkább kissé magasabbra, számítván arra, hogy a nélkül is üllepedni fog. A fák beiszapolása igen ajánlatos, ez esetben azonban felül még száraz földréteget vagy valami beárnyékoló anyagot alkalmazunk, nehogy a nap a talajt hirtelen kiszáritván, az megkeményedjék. Nagy hiba oly helyre is ültetni a fát, hol előbb már egy másik állt. Ha ezt nem lehet kikerülni, az illető helyről lehetőleg nagy mennyiségű földet kiemelünk és olyannal pótoljuk, melyet még fák nem szívtak ki. A fák későbbi gondozása a törzs körül a föld fellazítására, trágyázásra és nyésésre szorítkozik. Ez utóbbi által biztosítsunk a fának szép világos koronát. Nyésésnél a szakértő kéz megfizethetlen.

A méhsér készítésére

Schachinger M. Célestin atya, méhészeti tekintély, az általa Bécsben szerkesztett osztrák-magyar méhészlapon a következő receptet adja: erős, szeszes méhsér készítésére körülbelül 40 liter lágy vizet 10 liter (=14 kiló) mézzel vegyítjük és gondosan megtakarított üstben másfél órán át gyengén főzzük, mi alatt a felszálló habot folytonosan lefölozzük. Ezután a megfőtt mézvizet lassan hűlni engedjük és tiszta hordóba öntjük, melyet ugyan megtöltünk, de akonát reája nem helyezünk. Meglehetősen meleg pinczében a folyadék nemsokára erjedni fog, minek elősegítésére kevés élesztőt, vagy akár komlót teszünk hozzá. Ha az erjedés két hét múlva be van fejezve, akkor a folyadékot lassan lehuzzuk, úgy hogy az élesztő visszamaradjon; mire a méhsért egy második erjedésnek engedjük át, mely rendszerint beáll, ha a lehúzásnál sok levegő érintkezett a folyadékkal. Ezen utóerjedésnek hűvös pinczében kell végbemennie és minden a felszinen netán mutatkozó tisztátalanság azonnal lefölozendő.

Gyenge vagy édes méhsért úgy készítünk, ha 40 liter vizet 5 liter mézzel vegyítünk, ahhoz tetszés szerinti fűszert, például köményt, gyömbért, fahéjat stb teszünk és folytonos lefölozés közben körülbelül egy óráig gyengén főzzük. Ezután a folyadékot vászonzsákon szűrjük át és azonnal lehetőleg hideg helyen mielőbbi használatra készen tartjuk.

Mig az előlemlített méhsérfa, miután megerjedt és alkoholt tartalmaz, éveken át lesz pincézhető, addig a másikat gyorsan kell elhasználni, nehogy ecetsavas, vagy rothadó erjedésbe menjen át.

Zab etetés szecskaival.

A szecska etetés lényegében arra kíván szolgálni, hogy a ló készletve legyen a neki adagolt zabot lassan elaprózni s annak minden részét emészthetővé tenni. A zab, mint tudva van, lovaknál a legjobb erőtermelő, kevés gázt fejleszt, savat nem képez, oldható zsírrészeket, valamint elegendő mennyiségű phosphorsavat és meszet tartalmaz. Oly ló, mely gyorsan eszik, korántsem emészt meg zabját oly jól, mint az, a mely tápját csendesebben rájja meg. A mohón evőnek ürülékében sok elaprózatlan zabot lehet találni, mely természetesen a lónak javára nem jutott; mert nem a gyorsan lenyelt takarmány ad vért és erőt, hanem a megemésztett. A takarmány megemésztése pedig csak akkor lesz biztos, ha kellően megrágva, megőrölve és elegendő mennyiségű nyállal keverve jut a gyomorba. A ló gyomra aránylag nem nagy, annyival inkább kell tehát oly anyagokat felvennie, melyek a szükséges tápnedvet szolgáltatják. Ha már most a zabot a megkívántató mennyiségű szecskaival keverjük, önkénytelen azon kérdés merül fel, hogy a célnak megfelelően? A gyakorlat arra tanított, minő legyen az, hogy a legfeljebb 2 cm. hosszú szecska e célra teljesen elegendő; rövid szecska ellenben az eljárás értékét csorbitja, mert vagy emésztetlenül távozik a testből, vagy belül lerakodik. A szecska tehát, mint már mondtuk, arra kényszeríti a lovat, hogy a zabot szétmorzsolja s kellően benyálazza; mert a szecska már magában véve is nyálképzésre ingerel, a nyál hozzá vegyítése pedig lényegesen fokozza a takarmánynak hatását. Oly gyomortulterhelésnek, mely igen mohó tápnyelés, vagy megrágtatlan takarmány által könnyen előfordulhat, a szecska adagolás sikeresen veszi elejét. Ha a szecska igen rövid, akkor csak kevésbé lesz megrágva, nem ritkán a vastagbélben leülepedik és heves kólikarohamot idéz elő. A szecska tehát nem mint takarmányt, hanem mint a zabolásnak igen czélszerű adalékát kell tekintenünk. —

A gyümölcsmagvak rétegezése.

Minden gyakorlati kertész előtt ismeretes — mondja S i k a b o n y i a „Magyar kertész“-ben — hogy minden magot és így természetesen a gyümölcsmagvakat is, akkor a legczélszerűbb elvetni, a midőn azok éretlenül a földre hullanak, csak hogy sokszor különböző okok miatt ez nem eszközölhető. Maga a rétegezés nem új és nem is ismeretlen eljárás. De ezt mindig csak kisegítő eszköznek tekintjük, kivéve a nehezen csírázó és rendszeren roszul kelő szilvamagot, mert ennek a helyesen alkalmazott rétegezés határozottan előnyére van.

A legegyszerűbb és legsikeresebb rétegezési eljárás a következő:

Mindenek előtt veszünk a szükséghez képest több vagy kevesebb darabot a legnagyobb fajta virágcserepekből, vagy a konyhán hasznavehetetlenné vált cserépfazekakból és azok fenekére cserépdarabkákat téve, egy ujnyi vastagon kissé nyirkos homokot teszünk, melyre annyi magvat hintünk, hogy mindegyik magányosan fekdjék; erre pedig annyi homokot szórunk, hogy azok jól el legyenek fedve. Így megy az mindaddig, mig az edény meg nem tellett, a midőn azután egy vékonyabb deszkafedővel leszoritjuk, hogy az egerek a magvakhoz ne férhessenek.

A deszkafedő készítésénél arra ügyeljünk, hogy az valamivel kisebb legyen, mint az edény szája, mert ha úgy szerítjük bele, könnyen szétmálik, vagy később megnedvesedve dagadni kezd és szinte szélfeszítheti az edényt, a midőn aztán az egerek terített asztalt találnak.

Meg kell még jegyezni, hogy nagyobb magvak, mint pl. mandula, szilva stb. homok hiányában rostált composztba is rétegezhettek.

A cserépedényre azért kell súlyt fektetni, mert abban nemesak hogy ki nem száradnak a magvak, hanem a cserép maga is nedvességet szív magához, minek folytán abban megtartatik a kellő nyirkosság, másrésztől pedig jó melegvezető lévén, a talaj melegét közli a magvakkal is.

Az elrétegezett és kellőleg befedett magvak számára készítettünk egy 60—80 cm. mélységű vermet vagy árkot és annak feukéire nem szorosan egymásmellé helyezzük el a cserepeket, mire újból befödjük azt a kihányt földdel. Itt maradoak azok egész a tavaszig, míg a talaj felengedett és kellőleg felszikkadt, a midőn aztán homokostól együtt a szokásos módon elvetetnek és vetés után a talaj beárnyékolatik.

Kinek nagyon sok elrétegezni való magva van és nem rendelkezik a kellő mennyiségű cserép felett, az a keményebb csontár- és héjár-félék magvait egyenest vermekbe is rétegezheti; de ilyenkor a verem négy sarkába tanácsos néhány marék chlor meszet elhelyezni, hogy az egerek távol tartassanak. —

A fiatal here lelegeltetése.

A fiatal herének összel való lekaszálása vagy lelegeltetése előnyös, de helytelen módszer alkalmazása mellett káros is lehet. A fiatal herére nézve nem hátrányos, ha a kaszálás nem később, mint szeptember végén eszközöltetik, hogy ismét felüdülhessen és a talajt elboríthassa. Ha nagyon későn kaszáltatik, úgy hogy a here kopaszon megy át a télbe, akkor beállhat a rossz kiteelés veszélye és a meggyökeresedés is nagyon gyenge lesz. A buján növe herére nézve rendszeren az elővigyázatos lelegeltetés előnyösebb, mint a kaszálás, mert először megtakarítjuk a kaszálási költségeket és mert másodsor a gyökér erőteljesebben fejlődik a lelegelés, mint a kaszálás után és a nagyon laza talajban a legelőmarha által való letaposás megelőzi a fiatal növény kifagyásának veszélyét. Tetemes hátrányok keletkezhetnek azonban a gyenge here korai lelegeltetéséből, sok állatnak a földre eresztéséből és az állatfajnak helytelen megválasztásából. Így például ha laza talajra juhokat eresztünk, ezek nagyon mélyre taposnak és a gyökereket fölfedik. Az ilyen talajra szarvasmarhát kell választanunk. Sohasem szabad nedves időjárás mellett, kivált kötött talajban legeltetni és ily esetben különösen a szarvasmarha mutatkozik kártékonynak. Ha azonban kötött talajon a here buján fejlődött, nem nagyon nedves időjárás nélkül, a legeltetést juhok által is bátran eszközölhetjük. Csupán arra kell vigyáznunk, hogy a here ne nagyon kopaszon menjen át a télbe. (M. F.)

A tölgymakk káros a szarvasmarhának.

Az „Österr. Forst und Jagdzeitung“-ban olvastuk a következő kis közleményt, mely oly időben, midőn nálunk is meglehetősen megterem a tölgymakk, az „Erdélyi Gazda“ közönségét is érdekelheti. A múlt évben Angolhon különböző részeiben panaszkodtak a gazdák, hogy sok szarvasmarhájuk, kiváltképpen tehenük döglött el a jól megtermelt makk túlságos élvezete miatt. Összehasonlító kísérletek kétségenkívülvé tették, hogy a tisztán makkal való tartás a szarvas marhának határozottan ártalmas. Hogy az ártalmasság foka nem jelentéktelen, az kitűnik abból is, hogy Winchester közelében egyellen majornak 24 tehene döglött el ily módon és hogy egy más gazdaságban, mely a Savernake-Forest nevű területen fekszik, még nagyobb volt a veszteség. Hogy a tölgymakknak mely alkotó részei okozzák a marha elveszését, erről nem találunk a nevezett közleményben felvilágosítást. Valószínű, hogy annak keserű és összehúzó anyagai; — tán éppen a cersav (tannin), — melyek azonban nem minden makkfajban vannak meg egyenlő mennyiségben. Legédesebbnek tartják a molyhos tölgy (mogyoró tölgy, *Quercus pubescens* Willd.) és a Hunyadmegyében s a Bánságban meg Biharmegyében előforduló magyar tölgy (*Qu. Conferta* Kit.) makkját, melyeket a sertések legelőszőr szednek fel, azután a kocsanos tölgy (*Qu. pedunculata* Ehrh.) azután a csoportos tölgy (*Qu. sessiliflora* Sm.) és végre a legkeserűbb a cserfa makkja (*Qu. Cerris* L.), melyet a sertés legutoljára hagy, mikor mást már nem kap. —

Lágymagu gyümölcsfák magvainak csirázása.

A lágymagu gyümölcsfák magvainak csirázását gyakran azon nyálka akadályozza, mely azok külső héjára erősen reászárad és mivel ezen nyálkát legjobban mészdattal lehet a magvokról leválasztani, azért tanácsos, hogy minden lágymagu gyümölcsfamagot elvetése előtt 2 rész vízből és 1 rész mészből álló oldatba mártsuk és az így bemártott magvakat, száradás végett, szellős helyre teregessük mindaddig, míg a mész a magvakon megszárad. Ekkor azután a magvakat kezeink közt dörzsöljük, mi által a nyálka, a mésszel együtt leválik a magvokról. Ennek megtörténte után jó a magvakat néhány csepp petróleummal megnedvesíteni azért, hogy azokat az egerek ne pusztítsák.

Ugyanezt a célt érjük el az által, ha a magvakat 24 óráig mészdattal áztatjuk és azután elvetjük. Kik gyümölcsfamagvaikat magkereskedésekből veszik, azok csiraképességét csak ily módon biztosíthatják maguknak; átlag véve pedig a magvaknak őszei elvetése lényegesen előmozdítja azoknak csiraképességét azért, mert a magvak héjára ragadt nyálka a téli fagy és felolvadás, valamint a hólé kedvező hatása által legbiztosabban felolvasztatik. — Gy. K. F.

Fekete Pál szőlészeti és borászati vándor-tanító 1885-iki működése.

A téli idény alatt a borok lefejtéséről és pinczekezelésről tartottam előadást a borászat érdekében, az ászakolást s az ezzel kapcsolatos borkezelést, ugynevezett erjesztést, töltögetést, du-

gaszolás és a borok lefejtését tárgyalva, nemkülönben seprő-préselésről, seprőből kipréselt másodosztályu borokról s azoknak cognac-kifőzéséről elmélkedve, ki lett mutatva az, hogy az eddigi téves eljárást mennyire lehet hasznosítani a bor- és seprővel való szakszerű elbánás által.

Január 6-án Bajomban és 12-én Balázstelkén borászatot tanítottam. 19-én Ádámoson vízvezető utat lejtmezrezttem. 22-én Héderfáján és 26-án Bonyhán borászatot tanítottam. Február 3-án Abosfalván a szőlőföld rigolirozását megkezdtem. 5-én Királyfalván a vízvezető utáról adtam meg a helyszinén. 9-én Czelnán a szőlőutat lejtmezrezttem. 16-án Hosszuaszon a borászatról és a gyümölcsstenyésztséről értekeztem. 20-án Mikeszázson borászatot tanítottam. 23-án Bajomban lejtmezrezttem és felügyeletem alatt készült egy vízvezető és szekérut. 27-én Ádámoson vízvezető s szekérutat lejtmezrezttem s készítettem. Márczius 4-én Bajomban a már vízvezetőkkal ellátott szőlőkben munkálatokat vezetem. 9-én Oklosan készítettem 640 öl vízvezető és szekérutat. 14-én Magyarádon a vízvezető utak kiigazítását eszközöltem és az utszéleket törpe oltványokkal ültettem be.

Április 7-én a Kecskemétre megrendelt szőlővesszők tavaszi metszését eszközöltem. Ápril 20 — 28-én kecskeméten 74000 szőlővesszőt csomagoltam és expediáltam el. 30-án Küküllőváron a szőlőmetszést tanítottam. Május 2-én Héderfáján 1 1/2 hold, 5-én Bajomban 6 1/2 és 8-án Ádámoson 2 1/2 hold szőlő ültetését eszközöltem. 26-án Okloson a szőlőket néztük meg, de a nagy szárazság miatt a tavaszon rigolirozott föld nem készülvén el, ültetése elmaradt az őszre, vagy a jövő tavaszra. 28—29-én Czelnán, 30-án Sárdon, 31-én Medgyesen és június 3—4-én Bonyhán tartottam előadásokat. 5-én Magyarádon redély-oszlopok felállítását eszközöltem földfuróval.

Július 2-án Ádámoson egy a tavaszon készített vízvezető és szekérutat néztem meg és tartottam előadást. 5-én Bonyhán bemutattam a gyomlálás műveleteit. 7-én a radnóthi uradalomban és 8—10-én Választút-Csomafáján szőlőszeti értekezletet tartottam. Július 14-én Zilahon az egybehívott gazd. egyleti gyűlésen a nagyban terjedő phylloxera-vész ellenében az őszön elkészítendő földbe phylloxera ellentálló amerikai anyaszőlőtelep felállítását határozták el, Kecskemétről hozatandó anyagból, ugyszintén július 19-én Szilágy-Somlyón és 26-án Tasnádon. 29-én Ippon bemutattam a szőlőmivelés munkáját. 30-án Lecsmérén csercsapos tőkefejmivelésről tartottam értekezletet.

Július 31-én Berettyó-Nagyfaluban; augusztus 1—30-án Ballán, Ádámoson, Mikeszázsa, Hosszuaszon, Csekelakán, Maros-Ludason, Déesen, Zsobokon, Küküllőváron, Búnban és Szent-Erzsébeten tartottam előadásokat.

September 3-án Bonyhán a nagy terjedelmű gyümölcsösben a gyümölcsfajok meghatározására kérttem fel. 8-án Mező-Bényén a szőlőt megszemléltem. 12-én Sárospatakon egy szőlőbeültetési helyet néztem meg s a czelnai utak végleges meghatározását sept. 18-án mondtam ki. Sept. 15-én Kolozs-Gyulán előadást tartottam. 16-án Csomafáján a szőlőket tekintettük

meg. 23-án Balázsfalván utasításokat adtam a szőlőmivelésre. 24-én Székás-Besenyőben a szőlőket néztük meg. 25—29-én a budapesti szőlőkiállítás érdekében működtem.

Oktober 1-én a budapesti vinczellér-képezdénél tanulmányoztuk a szőlőfajokat és a minta szüretet. 5-én Székesfehérváron tanulmányoztuk az oltásokat s különösen tanulságos nap volt ez, hol több helyen a phylloxera által meglepett szőlőkben vizsgáltam az amerikai riparia sauvagén a phylloxerát s különösen egy helyen, az európai és riparia sauvage gyökerei összekuszálva együttesen találtattak s az európai gyökerei tele voltak phylloxerával, míg a riparia sauvagén egyet sem találtunk, megszurást, dudorodást vagy nodositást sem. Következőleg tökéletesen ellentállónak bizonyult, melyről mindnyájan meggyőződünk.

Oktober 17-én a görgény-szt-imrei szőlőkben szüretelési utasításokat adtam. 21-én Héderfáján, 27-én Czelnán és november 2-án Darlóczon minta szüretet tartottam.

November 5, 6, 7 és 8-án Szőkefalván szüreteltem. 9, 10, 11, 12 és 13-án metszettem a szőlőket a kecskeméti szőlőtelephez. 14-én az aszódi rendelvényt metszettem meg a szüret alkalmával és 19-én el is küldtem Aszódra a szőlővesszőket. November 20-án indultam Oklosra és december 17-én a rigolirozást vezetem. December 1-én Czelnán készítettem egy vízvezető és szekérutat. 10-én Magyarádon megtekintettük az 5 hold riparia sauvage anyatelepeknek való helyet s elhatároztuk annak a tavaszon leendő berendezését. 19-én Bonyhán rendeztem a borok lefejtését és ászakolását. December 27-én Sövényfalván pinczét rendeztem.

Eke- és szántás-verseny Csik-Szeredán.

A csikmegyei gazdasági egylet f. év október 25-én eke- és szántás-versenyt rendez Csikszeredában, még pedig azon czélból, hogy a csikmegyei viszonyoknak leginkább megfelelő ekék terjesztését előmozdítsa. A verseny két részre oszlik; 1. ekeversenyre és 2. szántásversenyre, ez utóbbin csak is csikmegyei gazdák vagy azok cselédjei vehetnek részt ekéikkel; míg az előbbin bármely hazai gyáros, elárusító ügynök, vagy iparos által készített vagy árult következő ekékkal versenyezhetnek;

a) bármily szerkezetű kerülő vasekével; b) bármily szerkezetű váltó vasekével; c) kettős ekékkal; d) hármas ekékkal.

A bírálat az értékszámrendszer szerint fog megejtetni; jutalmul a következő díjak szolgálnak;

a) a legjobb kerülő egyes eke díja: első díj: 5 drb arany; 2-ik díj: 2 drb arany; 3-ik díj: 1 drb arany;

b) a legjobb váltó-eke díja: első díj: 5 drb arany; 2-ik díj: 2 drb arany; 3-ik díj: 1 drb arany;

c) a legezlszerűbben szerkesztett kettős eke díja: 3 darab arany;

d) a legkevesebb vonó-erőt igénylő hármas eke díja: 3 darab arany;

e) a legkevesebb vonó-erővel járó közönséges kerülő eke után a legtisztább szántást felmutató csikmegyei gazdának vagy cselédjének: első díj: 10 frt; 2-ik díj: 5 frt; 3-ik díj: 3 frt;

f) a legkevesebb vonó-erővel járó közönséges váltó-eke után a legtisztább szántást felmutató csikmegyei gazdának vagy cselédjének: első díj: 10 frt; 2-ik díj: 5 frt; 3-ik díj: 3 frt.

Ezekon kívül megfelelő számu dicsérő oklevél áll a jury rendelkezésére; hasonlóan dicsérő-oklevéllel tüntettetnek ki más beküldött gazdasági eszközök is, ha ugyan arra érdemek. Nagyon óhajtható volna, ha az egyes czégek különös tekintettel a közép- és kisbirtokos igényeire küldenének egyes gazdasági eszközöket, hogy azokat megismerve, a vétel megkönnyíthessék.

Bejelentéseket legkésőbb október 15-éig elfogad a csikmegyei gazd. egyesület titkári hivatala Csik-Szeredán. A bejelentésben megjelölendő, hogy minő ekekkel szándékozik versenyezni és hogy hány ökörfogatra lesz szükség. A fogatokról a gazdasági egyesület gondoskodik.

A bírálatnál tekintetbe jön az eke szerkezete, a szántáshoz szükséges vonóerő és végzett munka milyensége. A gazdák és cselédek versenyén az eke általános bírálata mellett, főképen a munkában való ügyesség és a végzett munka milyensége jön bírálat alá.

A távol levő gép tulajdonosok képviseltetését és a szállítás közvetítését Ri o m e r E d e székely-udvarhelyi gépraktáros kész elvállalni.

A verseny a nevezett napon d. e. 9 órakor veszi kezdetét, miért óhajtható lenne, hogy a bejelentett gépek legalább is 1 nappal előbb megérkezzenek. —

Tejgazdasági vizsga.

Folyó év szeptember hó 11-én tartatott meg a gyergyószentmiklósi tejgazdasági szövetkezet telepén a gyakornokok vizsgája. Jelen voltak a miniszterium részéről Má d a y o s z t á l y t a n á c s o s, E g a n E d e, tejgazdasági felügyelő és D e á k I g n á c z közgazdasági előadó stb. képviselve volt a megyei gazd. egyesület és a szövetkezet igazgatósága. A vizsga teljesen sikerült, a felügyelő ur elismerését fejezte ki Gerber sajt-mesternek tapintatos okmutatásáért, valamint a gyakornokoknak kitaró szorgalmukért. A vizsgát bankett követte, mely kedélyes hangulat mellett a késő óráig tartott.

Megyei gazd. egyesületek működése.

I.

A csikmegyei gazd. egyesület szeptember 8-án tartott választmányi ülése mindenekelőtt azon leirattal foglalkozott, melyet a miniszterium a határszéli iparosok pártolása ügyében kibocsátott, mire nézve a jegyzőkönyv szó szerint a következőket mondja:

„A Romániával fennállott szerződéses viszony megszüntése Csikmegye területén legközvetlenebbül sújtotta az eddig fennállott virágzó fakereskedést, melynek majdnem teljes megszüntése csak magának a megyének, mint birtokosnak, a nevelési-alap hátrányára közel évi 6—7000 frt jövedelmi csökkenést okozott. E mellett százazerekre menő megélhetési és jövedelmi forrástól estek el megyénk azon munkásai, kik a fakereskedés mellett évenként állandóan foglalkoztak. Ezen kereskedelmi és iparágra nézve sajnosan kell bevallanunk, hogy hasztalan a társadalomnak minden közrehatása, mert az elvesztett piacot, a természet által vetett leküzdhetetlen akadályok miatt, jelen állapotok között, ki nem pótolhatjuk, tel-nem találhatjuk mindaddig, míg alkalmas vasuti hálózattal megyénk az ország belsejével összeköttetésbe nem jut, s mai napság nyers terményképen szállított faanyagunk ipari feldolgozásához a szükséges tényezők közrehatását nélkülözniük kell.” — Az erdélyi gazd. egyesület által beküldött magánjellelű közzgazdasági értekezlet jegyzőkönyve s az arra hozott határozatok véleményezés és indítványozás végett egy 3 tagu bizottságnak adattak ki. — Az október 25-én Csikszeredában rendezendő eke és szántóverseny programja elfogadtatván, azt lapunk más helyén kivonatossan közöljük. A Kolos-Monostorról vásárolt tenyészsertések árából 592 frt elengedése kéretvén a miniszteriumtól, erre tagadó válasz jött. — A gyergyószentmiklósi sajttelepnek megtekintésére s a gyakornokok vizsgájának megtartására odaérkező ministeri küldöttek mellé az egyesület a maga részéről is képviselőket nevezett ki. —

II.

Meghívó közgyűlésre. A kis-küküllőmegye gazdasági egyesület rendez évi közgyűlést folyó 1886-ik évi október hó 3-ik napján d. e. 10 órakor Dicső-Szt-Mártonban a megyeház nagytermében tartja meg, melyre czimet tisztelettel meghívom.

T á r g y s o r o z a t.

1. Elnöki megnyitó. 2. Elnök, esetleg alelnökök választása. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztár megvizsgálása. 5. Az igazgató választmány javaslata az egyesület kihasítandó tagjának mi-ként leendő használatára nézve. 6. Társ-egyesületek átíratái. 7. Indítványok. — Az igazgató választmány megbízásából:

Kelt Dicső-Szt-Márton 1886 évi szeptember hó 20-án

Gerendi István s. k.
alelnök.

Az igazgató választmány ugyanazon napon d. e. 9 órakor ülést tart. —

Állami loárverés.

A kisbéri, fogarasi, mezőhegyesi és bábolnai állami ménesekből 62 drb 3—4 éves fiatal szám feletti kancza, 74 kisorsolt mén és herélt és 78 kisorsolt anya kancza fog Budapeston Tattersall helyiségében f. é.

október 8—9 én árverés alá kerülai és a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett eladatni.

Az anya kaneczak angol félvér, arabs félvér, lipiczai és gidran fajtából valók, felhívjuk az érdeklődők figyelmét ezen jeles loanyagok árverésére.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

magyar gazdatisztek és erdészek segélyegyesülete

ajánlja a t. cz. földbirtokos és bérlő uraknak állás-közvetítő-osztályánál bejelentett tagjait elhelyezésre. Az ez ügyben való felvilágosítások díjmentesek. Ügyvezetői iroda: Budapest, üllői-út köztelek 25. szám alatt.

Krocsák G. Emil,

(19—24.) (1.) e. ügyvezető.

ELADÓ TINÓK.

A fogarasi kir. állami ménésbirtokon
90 drb. negyedfü (3 1/4 éves)
és 120 drb. harmadfü (2 1/4 éves)
tinó eladó.

Venni szándékozók akár személyesen, akár levélben a ménésbirtok igazgatóságánál Fogarason (Erdély) jelentkezhettek.

Vasuton érkező vevők a homorodi állomáson szállnak ki, honnan az igazgatóságnál előlegesen bejelentendő napon uradalmi fogaton szállittatnak a tinók tartozkodási helyére, hol azok megismerhetők, s esetleg a vétel végérvényesíthető.

**FOGARASI M. K. ALLAD.
MÉNÉS URADALOM IGAZGATÓSÁGA.**

17. (4—6)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	tisztá buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török-buza	100 kilo		1 köb-meter tüzifa	1 kilo marhahús
helye	napja								széna	szalma		
k r a j e z á r o k b a n												
Budapest	szeptember 29	metermázsa	875	—	645	750	630	605	—	—	—	—
Brassó	szeptember 24	hektoliter	580	320	330	280	180	460	190	170	240	36
Deés	szeptember 21	"	540	420	340	—	260	420	640	360	320	28
Fogarasi	szeptember 24	"	500	450	290	—	180	450	250	150	200	28
Gyula-Fehérvár	szeptember 25	"	550	450	350	—	175	440	250	200	260	36
Kézdi-Vásárhely	szeptember 23	"	565	—	310	240	160	460	250	90	250	24
Kolozsvár	szeptember 30	metermázsa	760	—	520	—	440	530	400	220	300	38
Maros-Vásárhely*	szeptember 23	metermázsa	683	525	492	440	396	520	230	180	280	32
Nagy-Szeben	szeptember 24	hektoliter	480	360	330	320	170	450	160	100	300	32—40
Nagy-Várad	szeptember 28	"	575	435	382	352	232	360	350	140	320	44
Sepsi-Szent-György	szeptember 27	"	560	520	330	250	170	470	350	100	125	28
Szász-Régen	szeptember 23	"	500	425	290	250	166	375	300	200	260	28
Torda	szeptember 25	"	525	325	325	300	160	375	300	30	250	24